

Krafttak for klimatilpasning

Plasser ansvaret for klimatilpasning på ett sted

I dag ligger ansvaret for forvaltning av regelverk på flere aktører, og klimatilpasning er fordelt på åtte departementer. Dette medfører uklarhet i ansvar. Ulike myndigheter forvalter hver sine deler av samme lovverk, og det eksisterer forskjellige ansvarsprinsipper for samme type skade i ulike lover. Det bør ryddes opp i fraksjoneringen av ansvar og regelverk. Ved innføring av en sektorlov vil ansvarsforholdene kunne bli klarere, både til forvaltningen og den enkelte tiltakshaver.

Politiske beslutninger må baseres på tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag

Kunnskap om klimarisiko må foreligge i tidlige faser før politiske beslutninger om arealbruk fattes. Det er en utfordring at tilstrekkelig kunnskapsinnhenting knyttet til naturfarer og klimarisiko ikke skjer før i de enkelte byggesakene. Utredning av klimarisiko, med tilhørende konsekvenser, må skje i tidlige faser på kommunale plannivå. Samfunnet trenger mer kunnskap om klimatilpasning, at det bevilges mer penger til forskning og utvikling, og at det legges til rette for bedre kunnskapsdeling.

Sett felles minstekrav for vurdering av natur- og klimarisiko

Næringslivet opplever mangel på felles minstekrav og metodikk for klimarisikovurderinger. Fravær av nasjonale rammer og verktøy, kombinert med begrenset kompetanse i kommunene, gjør at ansvaret for klimatilpasning forvaltes ulikt. Staten bør konkretisere hvilke natur- og klimahensyn kommunene bør planlegge for, innføre felles metodikk og gi entydige føringer om hvordan disse hensynene skal vektas mot andre samfunnshensyn.

Øk innsatsen for skadeforebygging av eksisterende bygg

Fellesskapet betaler stadig mer for skader på bygg og infrastruktur som skyldes ekstremvær og overvann. Det må rettes større innsats for forebygging av vannskader. Kommunene må sørge for helhetlige overvannsplaner, mens den enkelte eiendomsbesitter har ansvar for egen tomt. Innsyn i helhetlige klimatilpasningsplaner og overvannsveier vil gjøre at den enkelte evner å ta stilling til forebygging på egen eiendom enn det som er tilfelle i dag. En forutsetning for dette er at det tilrettelegges for at det offentlige og private næringsliv deler nødvendig kunnskap som har betydning for vellykket klimatilpasning.

Etabler et statlig fond til forebygging

Vi tror ikke at et overvannsgebyr, som Regjeringen foreslår å utrede nærmere, vil være tilstrekkelig. En løsning vil være å etablere et statlig klimatilpasningsfond som eies av ett departement. Dette fondet kan erstatte alle dagens sikrings- og klimatilpasningsordninger til kommunene. Kommuner kan søke om midler til kunnskapsbygging og tiltaksrealisering, fratrukket en behovsprøvd distriktsandel. Midlene i fondet settes av til forebygging av klima- og værhendelser og bør tildeles etter samfunnsøkonomiske kriterier. Prioriteringene må gjøres ut fra et helhetsperspektiv med tydelige handlingsregler.

Sikre at det finnes solide beredskapsplaner i kommunene

Ekstremvær, og følgende av dette, må betraktes som en del av ordinær samfunnssikkerhet og beredskap i hele landet. Ekstreme værhendelser kommer hyppigere og kraftigere. Det utfordrer samfunnets evne til å opprettholde kritisk infrastruktur og fremkommelighet og kan sette liv og helse i fare. Arbeidet med klimatilpasning vil på kort og mellomlang sikt måtte kombineres med økt beredskap.

Oslo 1. august 2024

Hege Toft Karlsen (leder), konsernsjef Fremtind
Alexandra Bech Gjørsv, konsernsjef SINTEF
Egil Hogna, konsernsjef Norconsult
Karoline Andaur, generalsekretær WWF

Grethe Bergly, konsernsjef Multiconsult
Geir Holmgren, konsernsjef Gjensidige
Jens Ulltveit-Moe, styreleder Umoe